

FÉRFIVÁLASZOK A NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG KIHÍVÁSÁRA

Az alábbi szöveg Szil Péter két előadása során készült jegyzeteken alapul:
2004.03.04-én a Budapesti Corvinus Egyetemen, a *TársadalmiNem- és Kultúrakutató Központ* szervezésében, illetve a Feministák Egyesületének 100. évfordulója alkalmából
2004.11.26-án a *MINők Egyesülete* és a *NŐTárs Alapítvány* által szervezett konferencián.

A férfiaknak egyre növekvő mértékben kell szembenézniük a nők egyenjogúságra való törekvésével és az ebből következő új társadalmi szerződés igényével. Az alábbiakban áttekintem, milyen formában válaszolnak a férfiak erre a kihívásra a magánéletben, a társadalmi mozgalmak terén, valamint szűkebb munkaterületemen, a pszichoterápiában, illetve, hogy hogyan jelenik meg ez a kérdés a médiában.

A férfireakciók a magánéletben

gyakorlatilag három csoportba sorolhatók:

- akik ellene vannak a nők ilyen irányú elmozdulásának,
- akik támogatják a nők ilyen irányú elmozdulását (ezen belül vagy valódi társakként, vagy passzív kísérőkként, vagy éppen a női változás haszonélvezőiként)
- és akik ambivalensek.

Az alábbiakban e három csoport szociológiai jellegzetességeiről elmondottak forrása részben az a néhány felmérés, amely ebben a témában eddig készült Nyugat-Európában valamint Észak- ill. Latin-Amerikában, részben saját tapasztalataim, amelyeket több mint két évtizedes pszichoterapeutai praxis során ill. a férficsoportokban szereztem, valamint a kollégáimmal folytatott tapasztalatcsere.

Bár az elmúlt években az a sajnálatos tendencia figyelhető meg, hogy a 21 éven aluli fiatalok között, egyéb (rasszista és homofób) beütések mellett, növekedett azoknak a száma is, akik magukat a nők egyenjogúságát ellenzők közé sorolják, e csoport jellegzetes profilja továbbra is az 55 éven felüli, középszintű tanulmányokkal rendelkező férfi, aki egy vidéki kisvárosban vagy községben él és akinek párja háziasszony. Ezek a férfiaknak nagyon kevés ismerettel rendelkeznek a feminizmusról, ám ez nem akadályozza meg őket abban, hogy démonizálják ezt a mozgalmat. Ezt alapvetően két szempont alapján teszik: egyrészt mert felborítja a társadalmi rendet, másrészt mert a férfiak feletti

uralomra törekvő konspirációt sejtnek mögötte. A férfiaknak ez a rétege gyakorlatilag megegyezik a csöndes többséggel. A „modernség” szempontjainak megfelelő nyilvánosan nemigen szokták levegőztetni a véleményüket, meghitt környezetükben annál inkább, különösen, ha nincsenek nők jelen.

A második fő csoport a nők társadalmi és magánéleti elmozdulásának támogatói: fiatal, általában felső tanulmányi szinttel rendelkező férfiak, akik főleg nagyvárosokban élnek, elsősorban dolgozó nőkkel kialakított párok kapcsolatban. Ezen a táboron belül ugyanakkor fontos megkülönböztetni három alcsoportot aszerint, hogy a nők változásának támogatása mennyiben párosul náluk arra irányuló készséggel, hogy a saját férfiszerepükön is változtassanak.

Az első alcsoport a „valódi társak” nagyon szűk rétege, azok, akik gyakorlati témaként kezelik a feminizmus támogatását és az egyenlőség kérdését. A nők változása elsősorban arra inspirálja őket, hogy megkérdőjelezzék a saját férfiszerepüket, és új, másfajta modellt kezdeményezzenek. A második alcsoportot a nők helyzetének változását általában elfogadók táborán belül „passzív kísérőknek” nevezhetnénk. Ők teljesen a nőkre hagyják a kezdeményezést ezen a téren, illetve megelégszenek egy formális szerepcserével (amikor a férfi végez hagyományosan nőinek tekintett tevékenységet és viszont). A harmadik, minden bizonnyal legszámosabb alcsoportot „a női változás haszonélvezői”, avagy az „egyirányú támogatók” teszik ki. Egyenlőségpártiak, amennyiben „átengednek” a nőknek hagyományosan férfiaknak fenntartott tevékenységeket (pl., hogy a feleségük pénzt hozzon a házhoz, és még „büszké” is rá), ezért cserébe azonban nem adnak semmit, így a gyakorlatban nem az egyenlőséget, hanem a nők túlterheltségét növelik.

A harmadik és minden bizonnyal legnépesebb fő csoportot az ambivalens hozzáállású férfiak teszik ki. Ezek 35-55 év közötti férfiak, akik általában szintén dolgozó nőkkel állnak párok kapcsolatban és sok közöttük a gyerekes, elvált férfi. Bizonyos aspektusokban ellene vannak a nők változásának, bizonyos aspektusokban támogatják azokat. Álláspontjuk pénzkérdésekben vagy a házimunka tekintetében fluktuál, a kapcsolataikban éppen fennálló helyzet szerint. Gondolatvilágukat inkább macsó elképzelések jellemzik, de ezeket főleg egymás között és a második sör után szokták szellőztetni. A férfiaknak ez a rétege az, amelyiktől a legtöbb panaszt lehet hallani és ők fordulnak elő legnagyobb számban a pszichoterapeuták rendelőjében is. Úgy érzik, utat tévesztettek, nem értik meg őket és zavarodottak. Gyakran, különösen a 40

éves kor tájékán, szexuális válságot is okoz nekik az, hogy úgy érzik, a nők kiszorították őket hagyományos szerepükből. Kétségtelenül a nők nagyobb teret nyernek az ilyen férfiakkal fenntartott kapcsolatokban és ezek a férfiak nem tartanak igényt arra a térre, amely hagyományosan az övék volt. Hozzáállásukat elsősorban beletörődéssel párosuló fatalizmus szokta jellemezni: nem vetnek gáncot a nők tevékenységének, de nem is támogatják azt aktívan és nem működnek együtt velük. Zavarodottságuk oka elsősorban az, hogy bizonyos privilégiumokon és egyfajta kényelmen kívül elveszítették a nők fölötti rendelkezés, a felettük gyakorolt ellenőrzés jogát is. Ezt veszteségként élik meg, amire gyakran a kapcsolaton belüli elszigeteléssel, passzív ellenállással reagálnak. Nem tudják, hogyan változzanak, mivel nincsen elméleti indíttatásuk és nem ismerik a feminizmus gondolatvilágát. Ezért sem képesek erőfeszítésekkel reagálni a nők velük szemben támasztott elvárásaira, amelyeket kimerítőeknek érznek. Kapcsolataikban egyfajta pragmatikus manőverezési teret alakítanak ki (párterápiás praxisomban gyakran találkozom ezzel a jelenséggel): változnak ők maguk is, de elsősorban azért, hogy megakadályozzák, hogy a nők még több teret nyerjenek.

Összefoglalva, mindhárom csoportra jellemző, hogy kisebb vagy nagyobb mértékben tudatában van a nők követeléseinek, de jelentős mértékű energiát fektet abba, hogy ezeket a változásokat valamilyen módon pariózza. A felsorolásban először említett, tehát a kimondottan a női változással szembeni álláspontot elfoglaló csoportban és a harmadikban, az ambivalens csoportban, ezek a manőverek gyakran erőszak formájában jelentkeznek. Ide nemcsak a fizikai módon is jelentkező ún. családon belüli erőszak tartozik, hanem a hétköznapi taktikáknak az a szövevényes és finoman cizellált hálója is, amelyet Luis Bonino kollégám és barátom spanyolul „micromachismos”-nak nevezett el. Ezek szintén azt a célt szolgálják, hogy meggátolják a nők terjeszkedését és fenntartsák a nők felett gyakorolt ellenőrzést. Mégsem tűnnek fel a témára nem érzékeny emberek szemének és fülének, bár általában súrolják a lélektani erőszak határát. Még ha elfogadják is a nőknek a köztérre, a munka és a hatalom szféráiba való benyomulását, ők maguk - a „valódi társaknak” nevezett kis csoportot kivéve - nem veszik maguknak a fáradságot, hogy behatoljanak a magánélet, konkrétan a házi munka területére. Maximum úgy gondolják (és ezt hangoztatják is), hogy ők segítenek a nőknek. Az egyenlőség kérdésének kemény magja és vízváltatója azonban a házi munka, az otthoni tér. Ha ezt elhanyagoljuk, nem fogunk alapvető változást elérni, bármi történjék is a közéleti szférában.

A férfimozgalmak,

mint társadalmi jelenség, alapvetően négy csoportosulásra oszlanak:

- a „mito-poetikus” férfimozgalomra,
- a „férfi-jogi” mozgalomra
- a „fundamentalista” férfimozgalomra és
- az „antiszexista”, „profeminista” férfimozgalomra.

A felsorolás sorrendje tetszőleges. Mivel azonban - elsősorban a sajtónak köszönhetően - a „férfimozgalom” kifejezés általában a „mito-poetikus” mozgalomra utal (még ha nem is ezen a néven), ennek ismertetésével kezdem, annak ellenére, hogy időrendben később alakult ki mint az ún. anti-szexista vagy profeminista férfimozgalom.

Mint az említett mozgalmak nagy része, a „mito-poetikus” irányzat is az Egyesült Államokból indult ki. Az elnevezés első tagja a mitológiai aspektusra vonatkozik, a „poetikus” pedig a mozgalom megteremtőjének, Robert Bly amerikai költőnek és műfordítónak köszönhető. A mozgalom történelmi kontextusa az 1980-as évek vége, a 90-es évek eleje, Ronald Reagan nagyon konzervatív Amerikája. Résztevői fehér, középosztálybeli, heteroszexuális és frusztrált férfiak, akik sem társadalmilag, se szakmailag nem érték el azt a sikerszintet, amelyre férfineveltetésük révén szocializálva lettek és amelyet mint előjogot vártak el az élettől. A gyakorlatilag szétesett házi patriarchátus, tehát a családon belüli férfitekintély hatalmi szféráját a természet, ill. misztikus területek meghódításával próbálják helyettesíteni. Úgy érzik, korunkban, amelyet felfogásuk szerint elsősorban az apa hiánya, az anya dominanciája és a férfiak elnöiesedése jellemez, ez az egyetlen tér, amelyet ők, mint férfiak visszahódíthatnak.

A férfimozgalmak másik nagy irányzata az angolul „men’s rights movement”-nek nevezett „férfi-jogi mozgalom”. Ez utóbbi nagyon tág fogalom. Egy részük, amely gyakorlatilag szövetségese a feminista mozgalomnak és nagy részben annak gyakorlata, ideológiája és módszertana által inspirálódott, foglalkozik pl. a hagyományos férfi szerepből eredő egészségi károk elhárításával ill. megelőzésével, vagy specifikusan férfi egészségügyi problémákkal, pl. a here-, vagy prosztataraák megelőzésével, az azok gyógyítására fordított eszközökkel, felvilágosító munkával. (Magam is, amikor sok évvel ez előtt elkezdtem foglalkozni ezzel a témával, évekig vezettem férfiak számára testi önismereti csoportokat.) Leginkább azonban az apaság témájában aktív a férfi-jogi

mozgalomnak ez a része, Amerikában az ún. „home-daddies”, tehát az otthon lévő apák mozgalma révén, míg Skandináviában, elsősorban Svédországban, gyakorlati ill. törvényhozási eredményeket is hozott, pl. a gyesek férfiakra való kiterjesztése formájában.

A tágabb értelemben vett „férfi-jogi” mozgalom másik végletén azok a férfiak helyezkednek el, akik pont ellenkezőleg állnak a nőmozgalomhoz: azt nem inspirációnak tekintik, hanem úgy gondolják, a nők túl messzire mentek el saját területük kiterjesztésében. Ezt gyakran konspirációs elméletekkel magyarázzák és ebből következően ők maguk a férfiuralom megmentésére szőnek terveket. Egyik fájó pontjuk a több nyugat-európai országban bevezetett pozitív diszkriminációs intézkedések. Mindenütt, így az Egyesült Államokban, Nyugat-Európában, és, úgy látom, Magyarországon is, egyre erőteljesebb az a jelenség, hogy mihamarabb kerül egy aktívabb fellépésre a családon belüli erőszak, tehát nők és gyerekek ellen irányuló férfierőszak témájában, ez a csoport azonnal megjelenik és elkezd hirdetni, hogy a családban ugyanannyira, vagy talán még inkább létezik a férfiak ellen irányuló erőszak.

Ez utóbbi csoporthoz áll közel az „elvált apák” mozgalma, amely Magyarországon is jelen van. Ennek a mozgalomnak nem sok köze van ahhoz a korábban említett törekvéshez, amely éppen az apaság aktív és felelősségteljes gyakorlásában keresi a hagyományos férfiszerep alternatíváját és a nemek közötti együttműködés megvalósulását. Az elvált apák egyesületei (és szeretném rögtön tisztázni, hogy egy társadalmi mozgalomról, nem pedig az egyedi esetekről beszélek, amelyek között valóban előfordulnak apák rovására történt igazságtalanságok, vagy akár jogtalanságok is) a férfiaknak a válások során kialakult ún. hátrányos helyzetét tüntetik fel mint a feminizmus előretörésének leglátványosabb és legégbekiáltóbb eredményét. Személyes és pszichoterapeutai tapasztalataim alapján az a kép alakult ki bennem erről a csoportról, hogy elsősorban olyan férfiakról van szó, akik amikor a gyerekek kisebbek voltak, nem vállaltak az átlagos férfiszerep által előírtnál nagyobb részt a gyerekek nevelésében, ellenben amikor válásra kerül a sor, nagyon aktívan és sértődötten követelik maguknak azt a részt a gyerekek életében, amely a patriarchátus értékrendje szerint természetből fogva adottságként illeti meg az atyákat, nem pedig a gyerekek éveken át tartó hétköznapi gondozása során kell megszerezni és kiérdemelni.

A következő nagyobb csoport az ún. fundamentalista férfimozgalom. Talán ez a legnyilvánvalóbb megjelenése a feminizmussal előretörését követő

visszarendeződésnek, amelyet Susanne Faludy a „Backlash” (magyarra legjobban talán „A visszacsapás”-nak fordítható) című könyvében leírt. Ez a mozgalom általában spirituális, vallásos ihletésű, hagyományőrző csoportokból áll. Ezek gyakran aktív szerepet vállalnak az anti-abortusz témában és különböző módon kapcsolódnak (néha szervezetenként is, néha csak ideológiailag vagy a gyakorlatukban, vagy egy-egy fontos akcióban) egyéb gyűlöletet ill. a férfiak vagy kimondottan a fehér férfiak felsőbbbséget hirdető csoportokhoz. Gyakran nem kimondottan a nők előretörésére reagálnak: egyik kedvenc csataterük a szerintük nem elég férfias férfiak, pl. a homoszexuálisok megbüntetése.

Mint láthattuk, a férfimozgalmak eddig említett válfajai két alapvető kérdésre keresik a választ: mit jelent ma férfinak lenni, illetve mik a férfiak jogai. Ugyanakkor arról, hogy mik lennének a férfikkal szembeni elvárások a nemek közötti egyenlőség kihívására adott válasz tekintetében, kevesebb szó szokott esni ezekben a mozgalmakban. Ez is indokolja, hogy utolsóként térjek ki a nyilvánosság előtt legkevésbé megjelenő, bár kronológiailag elsőként kialakult férfimozgalomra.

Az 1970-es években indult el az angolszász országokból, illetve Skandináviából az akkoriban antiszexista, majd a 90-es évek közepétől pro-feminista ill. egyenlőségpárti néven emlegetett férfimozgalom. Később több európai országban is megjelent (pl. Franciaországban van elég jelentős bázisa), ezen kívül Latin-Amerikában, elsősorban Közép-Amerikában is. Általában középosztálybeli, értelmiségi, a társadalomtudományok, az oktatás terén jártas ill. a társadalmi szervezetekben, hálóokban már korábban részt vevő férfiak vesznek részt ebben a mozgalomban. Nagy részük az emberjogi mozgalmakból csapódott át az antiszexista mozgalomba. Közös ismervük az igazságosság iránti belső igény, illetve az igazságtalanság, az egyenlőtlenségek elleni fellépés. Nem pusztán támogatói a nőmozgalomnak, hanem a feminista elmélet és gyakorlat saját belső reflexióik forrása is. Nem csupán elismerik a nők jogát ahhoz, hogy teret nyerjenek, hanem elismerik a férfiak, mint csoport felelősségét a nők alávetett helyzetéért és önkritikusan viszonyulnak a saját hatalmi helyzetükhöz és azok gyakorlati megnyilvánulásaihoz. Nem a férfiasság vagy férfiatlanság ellentétpárjában gondolkoznak, hanem a hagyományos férfiszerep alternatíváját keresik. Társadalmi tevékenységükre is rányomja bélyegét a nőmozgalomhoz való kapcsolódás és homofóbia elleni aktív fellépés. Az antiszexista, profeminista férfimozgalom a nőmozgalomhoz hasonlóan elsősorban önismereti, illetve öntudatfejlesztő csoportokon keresztül épül.

A profeminista férfimozgalmon belül is vannak különböző irányzatok: némelyek a változások tekintetében nagyrészt megmaradnak az esztétika szintjén, másoknál tényleges identitásváltásról van szó. A kritikus kérdés e tekintetben az áldozat és az elkövető összekeverése ill. megkülönböztetése, a felelősség szerepe. Az elsőként említett irányzat tagjai magukat ugyanúgy a patriarchátus áldozatainak tekintik, mint a nőket és szem elől tévesztik azt, hogy a patriarchátust a férfiak tartják fenn, főleg azért, mert ebből előnyeik származnak. Következésképpen valódi változást akkor eredményez egy férfimozgalom, ha képes kulcskérdéssé tenni a (saját) hatalom kérdését, hiszen éppen ez a hegemónikus férfiszerep alapvonulata. Így lehet csak tovább lépni arról a szintről, ahol férfiak minimalizálni akarják a férfiszerepből eredő károkat, anélkül, hogy elveszítenék a férfiszereppel járó előnyöket.

A férfimozgalmak pszichoterápiás vetülete
gyakorlatilag két irányzatban testesül meg.

A mito-poetikus férfimozgalom eleve terápiás mozgalomnak indult (nem pedig önreflexiós mozgalomnak, mint a profeminista férfimozgalom). Mint már említettem, a médiában és a közvéleményben gyakorlatilag a mito-poetikus mozgalom jelent csak meg, mint férfimozgalom és innen táplálkozott már a 90-es években a „Csináld magad” jellegű önszegélyező könyvek egész sora. A „használati utasítás” (mit kezdjenek a nők a férfiakkal és viszont) jellegű műveken kívül e könyvek közül nagyon sok szólt arról, hogy a férfiak hogyan oldhatják fel saját görcseiket.

Az alábbi szöveg a mito-poetikus mozgalom egyik nemzetközileg ismert alakjának, Frank Cardelle-nek egy Magyarországon meghirdetett tanfolyamát ismerteti:

„Nagyapák, apák, fiúk – beavató utazás férfiaknak
Férfi csoport az elveszett férfitudat visszaszerzésére
Csak férfiaknak (vagy akik végre azok akarnak lenni)

Egy kalandos utazás férfiaknak

Minden férfi érzi, manapság fordulóponthoz ért az életünk. Elveszettnek és összezavarodottnak tűnünk, mert a régi (ősi) minták, szokások nem működnek ebben a megváltozott világban.

Most arra van szükségünk, hogy visszanyerjük azokat az eltűnt, megtagadott és nem használt adottságainkat, eszközöket, melyekkel újra tudatos,

kiegyensúlyozott életet élhetünk mindennapi kapcsolatainkban és párkapcsolatunkban.

E workshopon az alábbiakra fordítjuk figyelmünket:

Egyéni tapasztalataink a férfitét ösvényén

A férfi mítosza

Az apa/fiú sérülései

Hagyjuk abba Anyu keresését a nőkben

Megtalálni a mély Férfi lelket

Szerezzük vissza őseinket és ősi testvériségünket

Lépések az új férfitudat felé

Kis- és nagycsoportos gyakorlatok, Gestalt és más pszicho-spirituális módszerek, mozgás, tánc, rituálé, test dinamika és egyéb eszközök...

Szóval, nem pöcsölünk! Élesben fogjuk berobbantani férfitudatunkat. Vége.”

Azt hiszem, még abban is azonnal felmerül néhány kérdés e szöveggel kapcsolatban, akinek nem adatott meg, mint nekem, hogy történelmi körülmények révén már fiatalon elsajátítsa a sorok közötti olvasás képességét (23 éves voltam 1974-ben, amikor politikai menekültként elhagytam Magyarországot).

Mi a férfitudat? Hol veszett el? Utcán veszítették el, vagy valaki elvette tőlük valamilyen módon? Miben áll a fordulópont, amelyhez e férfiak élete ért? Melyek azok a régi (ősi) minták és szokások, amelyek nem működnek ebben a megváltozott világban? Mitől változott meg ez a világ? Mely adottságokat és eszközöket tagadott meg kicsoda? Hogyan viszonyult az egyenlőség témájához az a tudat és az az egyensúly, amelyhez e férfiak szeretnének visszatérni mindennapi kapcsolataikban és párkapcsolatukban? Csak nekem támadnak éppen hogy nem harmonikus kapcsolatokat felidéző képzeim arról a férfitudatról amely így szólal meg: „nem pöcsölünk”, „élesben fogjuk berobbantani”?

A kontextus ismeretében feltételezem, hogy a világ változásai között nem pl. a négy kerék meghajtású Range Rovert, vagy a computert sérelmezik e férfiak, hanem valami más változott meg ebben a mai világban. „Cherchez la femme!?” Nő van a dologban! Pedig ez a fajta férfimoizgalom ill. férfiterápia valójában nem különösebben törődik a nővel. A mito-poetikus mozgalomban a nő legfeljebb, mint istenség, istennő, vagy mint nagy „A”-val írt, ám demonizált anya fordul elő. Jellemző módon az említett tanfolyam ismertetőjét tartalmazó honlapon a Pink Floyd együttes szövegei is olvashatóak a „The Wall” („A fal”)

című lemezről, amelynek témája éppen a távol lévő misztifikált apa hiánya és a jelenlevő, ám gondoskodásán keresztül elnyomó anya. Ráadásul a honlapon szereplő fordítás nyelvi csúsztatások révén még a lemez eredeti üzenetéhez képest is ördögi dimenziókban tünteti fel a nőt és az anyát.

A mito-poetikus áramlattól eltérően a feminista elméleteken alapuló férfiterápiás irányzatok törődnek a nőekkel és nagy szerep jut bennük annak, hogy a férfiak hogyan reagálnak a nők rossz közérzetére, hogyan viszonyulnak ahhoz a hétköznapiakban, hogyan okozzák azt, ill. mit tesznek ellene. Ez a fajta terápia abban jelöli meg a célját, hogy segítse a férfiakat a hagyományos férfiszerep lebontásában, újradefiniálásában, illetve átstrukturálásában. Egyik fontos témája az a nehézség, amellyel a férfiak találkoznak, amikor le kell mondaniuk a társadalmi nemi szerepükkel járó abuzív előnyökről. Szintén fontos témája a férfiak támogatása abban, hogy lemondjanak az erőszakról, mind a nőekkel és a gyermekekkel, mind férfitársaikkal, de saját magukkal szemben is. Alapvetően különbözik a mito-poetikus mozgalomtól abban, hogy nem tekinti az agresszivitást a férfi jellemmel veleszületett tulajdonságnak. Problémának tekinti a homofóbiát, mint egyik akadályát annak, hogy férfiak saját férfitársaikkal igényes és támogató kapcsolatokat tudjanak kialakítani. Amikor a férfiak alacsony önbizalmával foglalkozik, azt nem valamiféle hagyományos értékek elvesztéséből, nem is feltétlenül az apahiányból, vagy az anya dominanciájából vezeti le, hanem a tehetetlenség érzéséből: valójában egy férfi sem tud az az igazi férfi lenni, amelyiké szocializációja révén válnia kellett volna. Az így kialakuló ellentmondás egyik véglete a hatalom, amelyet a férfiak tulajdonítanak maguknak, illetve amelyet a társadalmi nemi szerep tulajdonít nekik. A másik véglet éppen a hatalom hiánya, ahogy azt a személyes szférában megélik, amikor a nők teret hódítanak. Ennek az ellentmondásnak a feloldása nagyon gazdag tér, amelyben igen mély és értelmes beszélgetésekre nyílik lehetőség a terápiában.

A médiákban jelentkező férfikép

nem annyira a férfiak valódi társadalmi elmozdulásairól szó, mint inkább a sajtó által szuggesztív három új férfitípusról:

- "az új férfi"-ről,
- "az új apáról" és
- "a családiás férfiről".

Az „új férfi” valójában egyenlő az érzékeny férfival. Az „új apa” érzelmen és szereteten alapuló kapcsolatot teremt a gyermekeivel. A „családiás férfi” pedig

az embertelen, professzionális hajszából származó feszültségeknek hátat fordítva visszatér családjához és ez utóbbinak szenteli magát. Ha vannak is ilyen változásokra utaló lassú, apró és valójában egyedi esetekben megjelenő jelek, mindez a médiában a hajdani kínai kulturális forradalom „nagy ugrásának” dimenzióiban jelenik meg.

A gyakorlatban az „új férfi” érzékeny ugyan, de ettől nem kevésbé macsó., következésképpen nem a konyhában a helye. Magyarországi számítások szerint a nők naponta átlagosan 240, a férfiak csupán 94 percet töltenek háztartási munkával, és arról nem szól a felmérés, hogy milyen jellegű háztartási munkával... Ez a fajta „új férfi” nem tesz mást, mint a hagyományos női szerepek bizonyos aspektusait beépíti a posztmodern férfi jelenségébe: nagyobb teret szentel a külsőnek, a divatnak, a kozmetikának és a dekorációnak. Inkább nárciszista jelenség ez, mint az egyenlőségre való törekvés.

Az „új apa” esetében is van egy alapos csúsztatás, hiszen a gyerek iránti szeretet nem ugyanaz, mint a gyerekért való felelősség megosztása. Ha megnézzük a gyakorlatot (ehhez szociológiai felméréseken kívül elég, ha az ember körülnéz a legszűkebb környezetében), a férfiak általában a gyerekekkel való foglalkozás nagyon specifikus, általában kellemesebb elemeit teszik magukévá, ám ezek az elemek „spirituális” érzelmi töltetük révén gyakran túl vannak dimenzionálva. Ilyen elemek pl. a szülésen való jelenlét, a pelenkacsere, az esti fürdő, a cumisüveg, a játék és a gyerek altatása. Eközben a gyerekgondozás strapásabb rutinja továbbra is szinte száz százalékosan női szféra, így hát megint csak nem az egyenlőség felé lépünk, hanem a nők túlterhelése felé.

„A családias férfi” számomra ismerős mítosz: régi mitológiákban „a csatából otthonába megpihenni térő harcosnak” nevezték. Ezek a férfiak általában nem azért térnek vissza az otthonba, hogy a partnereikkel együtt tegyenek valamit, vagy nagyobb mértékben vegyék ki részüket a közös felelősségből, hanem általában a hobbijukkal foglalkoznak többet. Ha részt vesznek a házi munkában, azt segítségnek fogják föl.

Szil Péter
www.szil.info